

Jussilan tilan historiaa

Jussilan tila koostui ennen paloa päärakennuksesta (kuvassa vasemmalla) ja vasta valmistuneesta uudesta isosta sivurakennuksesta (kuvassa oikealla), 30 eläimen uudenaikaisesta navettarakennuksesta ja lukuisista muista yksittäisistä rakennuksista (riihikartano, ladot, aitat, talli ja muut ulkorakennukset).

Rakennuksista päärakennus, sivurakennus, navetta, talli, lato ja lihalpalvaamo muodostivat kehän pihan ympärille. Rannassa oli riihirakennus ja savusauna. Huoneita rakennuksissa oli kaiken kaikkiaan 48 kpl. Historiatietojen mukaan tila oli yksi koko Pudasjärven komeimpia.

Elämä ennen paloa

Tilan elinkeinona olivat lehmien lisäksi maanviljely, poronhoito, kalastus, lihan savustus ja meijeritoiminta. Poroja oli useampi sata ja navetta täynnä lehmiä.

Tilan hoitoa pyöritti pääasiassa Aukustin poika Antti, apuna vanhimmat lapsensa. Vanha isäntä Aukusti auttoi kaikessa missä pystyi ja hoiti mm. verkkojen värjäämistä, kalastamisen ja lihan palvaamisen. Hyväkuntoinen kun oli ikäisekseen. Vanha isäntä oli tilan hoitamisen lisäksi erittäin aktiivinen erilaisissa kunnan ja kirkon luottamustoimissa. Lisäksi oli toiminut kruununmaiden tutkijalautakunnan jäsenenä, Pudasjärven ja Taivalkosken poronhoitoyhdistyksen puheenjohtajana ja kunnan maanviljelyslainarahaston hoitajana.

Kuvaaja Elsa Sarala. Kuvan omistaa Salme Ollila

Kuva vuodelta 1925, rannasta päin otettuna.

Kuvaaja metsänhoitaja Lindholm. Kuvan omistaa Sami Jussila

Kuva vuodelta 1911.

Tilaa asuttivat talon omasta väestä palon aikaan 77-vuotias Aukusti Jussila, poika Antti Jussila (56) ja vaimo Hilma Jussila (os. Kantola, 45) sekä lapset Aukusti (23), Martta (20), Eino (17), Aarne (15), Emma (13), Antti (12), Laina (10), Tauno (5) ja Pauli (3). Vanhin lapsista, Olga (25) oli jo ennen tuhoisaa paloa muuttanut puolisonsa kanssa omaan yhteiseen kotiinsa.

Jussilan tilaa asuttivat säännöllisesti myös maatilan töissä apuna olleet miehet ja naiset, joita palon aikaan oli 4 kpl.

Jussilan tilan historiaa

Kuvan omistaa Salme Ollila

Antti perheen kuva vuodelta 1910.
Antin sylissä Eino ja Hilman sylissä Aarne Keskellä takana Olga ja edessä
Martta.

Kuvan omistaa Salme Ollila

Jussilan perhettä Augustin 70-vuotis kuvassa vuonna 1918. Etualalla
tytöt Laina ja Emma. Vasemmalla nuori emäntä Hilma, vanha emäntä
Kaisa, Aukusti, Antti ja sylissään poika Antti, vieressä Aarne. Taka-alalla
nuori Aukusti, Olga, Martta ja Eino sekä käymässä ollut ompelija.

Jussilan tilan historiaa

Panuman harju palaa

Paloo edeltävänä lauantain päivänä tehtiin normaaleja loppusyksyn töitä. Jauhettiin Panumaojan varren yhteisessä myllyssä jyivistä jauhoa, kunnostettiin poropellon aita, valmistauduttiin talven tuloon.

Lokakuun 11: päivänä, vuonna 1925, sunnuntain vastaisena yönä taisteltiin Panuman harjulla tulta vastaan. Palo oli lähtenyt liikkeelle Jannelan talon karjakeittiöstä ja saavutti voimakkaan tuulen vuoksi talo kerrallaan kaikki Panuman harjun tilat. Jussilan tila viimeisimpänä. Talon nuorempi isäntä Antti oli Eino poikansa kanssa katolla taistelemassa tulta vastaan muiden pelastaessa eläimiä ja muuta irtaimistoa sen mitä ehtivät. Onnettomuudeksi tuuli alkoi hiljalleen kääntyä pitkin harjua puhaltavaksi, ja naapureiden liekit painuivat rajusti Jussilaan. Ne alkoivat sivallella asuinrakennuksen seinää.

"Liekit nousivat alhaalta, ja nakkasin vettä. Äkkiä tuiskahdin jyrkällä katolla silmälleni, ja lähdin pyörimään alas. 'Nyt se tuokin meni' kuului isä huutavan. Sain jostakin kiinni, ja kömmin kiireesti harjalle. Tuli sai kiinni täytteisiin, räystäänaluset kun olivat avonaiset, ja pian nousivat liekit kattoon syntyneistä rel'istä. Meillä olikin kiire alas. Isä jäi viimeiseksi, ja huusi ettei hän tule ennenkuin on tuli sammunut, tultava kuitenkin oli". Eino kertoo.

Taistelu hävittiin ja oltiin silmäkkäin lokakuisen pakkasyön kanssa, vähissä vaatteissa, ilman varusteita ja yösijaa.

Valokuva A Poikolainen

Kuvassa vanha isäntä Aukusti (keskellä), nuori isäntä Antti (vasemmalla), Aukusti ja muita Antin lapsia taustalla.

Jussilan tilan historiaa

Elämän uudelleen rakentaminen Jussilan tilalle

12-henkinen perhe ja 4 maatalan työntekijää oli äärimmäisen vaikeassa tilanteessa. Palossa menetettiin kaikki, mitä palaneissa rakennuksissa oli. Huonekalut, vaatteet, lihat palvaamossa, viljat, kaikki maanviljelysökalut, joiden joukossa uusi kallisarvoinen puimakone. Eläimet saatiin kaikki yhtä kanaa lukuun ottamatta onneksi pelastettua.

Yösija otettiin sieltä, missä katto saatiin pään päälle. Palolta säästyneissä riihissä, savusaunassa ja järven toisella puolella olevan naapurin talossa. Uuden talon rakentamista varten saatiin ensimmäisenä vanhan riihen hirret Hirvaskoskelta, Antin vaimon Hilman (os. Kantola) puolen sukulaisilta. Vaikka tila oli vakuutettu, ei se korvannut muuta kuin ikkunat Jussilan uuteen pirttiin.

Taloa aloitettiin rakentamaan palaneesta talosta jääneen ison leivinuunin ympärille (kuvassa uuni oikeassa reunassa). Jo jouluksi saatiin järven puoleinen pääty nykyisestä talosta valmiiksi ja yli kymmenpäinen väki oman katon alle, vielä pieneen sellaiseen. Tulevien kuukausien ainoana tavoitteena oli saada perheen peruselinkeino kuntoon rakentamalla edellytykset sille (navetta, aitta, talli, kellari). Palon menetykset olivat suuret ja jälleenrakentaminen vaati uhrauksia. Palaneen 30-päisen navetan tilalle rakennettiin pienempi 7-päinen navetta. Päärakennukset lisäksi pihapiiriin pystytettiin pienempiä rakennuksia aputyövoimaa varten.

Elämää Jussilan tilalla

Tila saatiin vuosien aikana jälleen elinvoimaiseksi, vaikkei samanlaiseksi kuin mitä se ennen paloa oli. Elämä kuitenkin jatkui.

Sta-aika ei juurikaan vaikuttanut elämään Jussilan tilalla. Antin pojat olivat kaikki sodassa ja yhtä poikaa lukuun ottamatta kaikki palasivat Panumalle sodasta takaisin.

Kuvan omistaa Salme Ollila

Panumajärvellä soutamassa

Jussilan tilan historiaa

Jussilan taloa on Panuman suurpalon jälkeen yrittänyt tuli viedä toistamiseen. 60-luvun alussa, kun Panumaojaa ylittävää siltaa uusittiin, löi salama Jussilan talon idänpuoleisen päädyn seinään kiinnitettyyn muuntajaan ja sytytti tulipalon. Paikalle hälytettiin palokunta, mutta koskaan eivät paikalle päässeet. Sillan rakennustöiden ajaksi oli tehty niin pieni ohitustie, ettei palokunnan sammutusautot ojaa pystyneet ylittämään. Palo saatiin kuitenkin omin voimin sammutettua ja talo säästy. Jälkiä tuosta palosta on nähtävillä vieläkin rakenteissa.

Vanhan Aukustin pojan Antin jälkeen maatilan ylläpitoa jatkoi Antin poika Aukusti aina 60-luvun loppuun asti, jolloin luopui maatilan ylläpitämisen ja muutti vaimonsa kanssa Ouluun.

Jussilan tila on tämän jälkeen toiminut Jussilan suvun jälkipolville aktiivisena vapaa-ajan viettopaikkana.

Materiaalin kokosi Sami Jussila vanhan Aukusti Jussilan pojanpojanpojanpoika